

Μια ανθρώπινη γεωγραφία της απόδρασης

ΣΩΤΗΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Μια Μαρίνα Τζάφου
εκδ. Πατάκη, σελ. 421

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΗΝΑΚΗ**

Ακούγεται παράδοξο, αλλά ίσως δεν είναι οι μικρές ιστορίες φαίνεται ότι πολλάκις λειτουργούν ως μεγεθυντικός φακός. Εν προκειμένω, για τον γνώριμο λογοτεχνικό σαρκασμό του Σωτήρη Δημητρίου, ο οποίος, με τα 87 διηγήματα της νέας του συλλογής, δεν αφήνει όρθιο κανέναν ανθρωπότυπο και καμία ιδέα, συμπεριφορά ή απόφαση. Ο συγγραφέας «παίζει» με όλα, αν και, όπως λέει ο ίδιος, βασικό του μέλημα ήταν να γράψει «μια τοιχογραφία ηρώων κατά κανόνα πττημένων απ' τον εαυτό τους ή απ' τις συνθήκες», αναρωτώμενος βέβαια: «Γίνεται όμως ο άνθρωπος να θεωρήσει εαυτόν νικητή;». Λίγη σημασία έχει, καθώς τα διηγήματά του δέχονται τους ήρωες και τις ηρωίδες ως εσαεί πττημένες υπάρξεις· άλλοτε τιμωρούμενες κι άλλοτε ατυχήσασες – ή και τα δύο. Η πραγματική γεωγραφία της συλλογής εκτείνεται από τις αγαπημένες, και χιλιοτραγουδι-

σμένες από τον Σωτήρη Δημητρίου, πολίχνες της δυτικής Ελλάδας – ιστορίες όπου επιστρέφει στη γνωστή του ντοπολαλιά – έως τη μεγαλούπολη, αν και κατά κανόνα όσα διηγήματα εκτυλίσσονται, ασ πούμε, στην Αθήνα θέλουν τους ήρωες να επιθυμούν διακαώς να αποδράσουν.

Το «αποδρώ» και τα παράγωγά του είναι μια αισθησιον-κλειδί στις 87 ιστορίες του Δημητρίου. Ίσως οι ήττες των χαρακτήρων του – συχνά μεγάλες ατυχίες που εκλαμβάνονται ως ήττες – είναι το ναδίρ που θα έπρεπε κανείς να φτάσει για να πει ένα «δεν πάει άλλο» και να αποδράσει. Και να πάει πού;

Τα τόσο σύντομα, και τόσο πολλά, διηγήματα προκαλούν, πράγματι, ένα αναγνωστικό vertigo, αλλά γι' αυτό ευθύνονται το ακαριαίο των ολιγοσέλιδων ιστοριών και η πείρα του συγγραφέα τους. Μάλιστα, ο Δημητρίου έχει αποφασίσει να σαρκάσει εαυτόν διά της άμεσης εμπλοκής του συγγραφέα – και, συνεκδοχικά, του αναγνώστη – σε όσα γράφει, δίνοντας, θα έλεγε κανείς, οδηγίες προς ναυτιλλομένους· όπως στο «Δικαίωμα στην αντίφαση» που ξεκινά: «Λένε

Από 87 διηγήματα αποτελείται το νέο βιβλίο του Σωτήρη Δημητρίου.

πως αυτό που φαίνεται είναι. Αν είναι πράγματι έτσι, αυτό το μάθημα δεν το έμαθε ποτέ ο ήρωας της παρακάτω εμπλοκής».

Ή στο «Αίμα της γέννας», όπου ο συγγραφέας θέλει να βάλει τα πράγματα στη θέση τους: «Σεβασμό, δέος σχεδόν για τη λογοτεχνία νιώθουν οι απλοί άνθρωποι που δεν έχουν καμία σχέση μαζί της. Κάπως εκπληρωμένη, επικυρωμένη ζωή γι' αυτούς τους ανθρώπους είναι αυτή που χαρακτηρίστηκε έστω και με λίγες λέξεις σε κάποιο βιβλίο. Σε αντίθεση με τους άτεκνους, που η μόνη μορ-

φή σχετικής αθανασίας είναι αυτή της συνέχειας του αίματος. Στον καθένα ό,τι λείπει».

Μέσα στα τόσα διηγήματα, πάντα κάτι λείπει στον καθένα – και είναι, κατά τα φαινόμενα, ο σεφερικός «βαθύτερος καπνός να κρατηθούμε μέσα στη φυγή». Άλλος ήρωας επειδή ήταν «υπόλογος» (στη «Σαλαμίνα»); μια ηρωίδα επειδή δεν άντεχε τη μάνα της (στο τόσο συγκινητικό «Τρεις μέρες πριν πεθάνω»); ένας τρίτος την Αθήνα, τη δουλειά και την οικογένειά του («Η γαλαρία»); ή μια «πεντανόστιμη Κερκυραία», που κατάφερε, από θαύμα του οδηγού του ΚΤΕΛ, να προλάβει το τελευταίο πλοίο για το νησί της – κανείς σε αυτό το πούλμαν δεν ήθελε να μείνει πίσω («Η δίοπος»). Ουδείς ήρωας στο «Μια Μαρίνα Τζάφου» θέλει να μείνει πίσω. «Δέκα λογίων παλικαριές, έλεγε η μάνα του, οι εννιά να δραπετεύεις», γράφει, άλλωστε, στο «Γεια σου, ρε Μακρυγιάννη», μάλλον το διασκεδαστικότερο διήγημα της συλλογής. Ο κόσμος του Σωτήρη Δημητρίου είναι ένας κόσμος γνώριμος: της φυγής· άλλοτε (λογοτεχνικά) επιτυχημένος και άλλοτε επί ξύλου κρεμάμενος.